

พัฒนาการการนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย

ฉายสุรีย์ ศุภวิไล^{1*}
Chaisuree Suphavitai^{1*}

การประชุมวิชาการวิจัยระดับชาติสำหรับบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ที่เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจกันของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายวิจัยบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา และที่ประชุมสภาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปชมท.) ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีนั้น จะมีรูปแบบการนำเสนอผลงานวิจัยหลักๆ อยู่ 2 รูปแบบคือแบบบรรยาย และแบบโปสเตอร์ การประชุมจะแบ่งกลุ่มงานวิจัยเป็น 2 กลุ่มเช่นกัน คือ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้จัดการประชุมจะมีรางวัลสำหรับการนำเสนอผลงานวิจัย ทั้ง 2 รูปแบบด้วย ในปี พ.ศ.2560 ระหว่างวันที่ 30 มีนาคม 2560 ถึง 1 เมษายน 2560 ซึ่งจัดโดย คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นครั้งที่ 9 แล้ว นอกเหนือจากการนำเสนอผลงานวิจัยของสมาชิกแล้ว ในการประชุมแต่ละครั้งก็จะมีบรรยายและเสวนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อที่คัดสรรเพื่อให้เป็นประโยชน์กับเพื่อนสมาชิกในการทำงานวิจัยรวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ยังจำครั้งแรก ปี พ.ศ.2552 ที่มีโอกาสได้เข้าร่วมการนำเสนอด้วยวาจา ที่คุณปัทมา จักขุรัตน์ จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผู้ริเริ่มการประชุมนี้ เพื่อช่วยกันพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนของเรา ให้มีทักษะ ให้มีเวทีนำเสนอผลงานวิจัย คุณปัทมา บอกว่า พี่ฉายมาช่วยกันหน่อย พี่ฉายเป็นนักวิจัยมีประสบการณ์ จึงได้ร่วมงานกันตั้งแต่นั้นมา ด้วยมีความคิดเดียวกันคือ เราจะช่วยกัน ผลงานวิจัยที่ได้นำเสนอแบบบรรยายนั้น จะไม่ได้ถูกคัดกรองในเชิงวิชาการ เพราะ เครือข่ายวิจัย ปชมท. มีแนวคิดที่อยากให้ทุกคนได้มีโอกาสฝึกการนำเสนอผลงานด้วยการบรรยาย การได้มีประสบการณ์นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิจัย ดังนั้นการวิพากษ์การนำเสนอแบบบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จึงเป็นเอกลักษณ์ของการประชุมนี้ การวิพากษ์เป็นการเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโดยแท้ ผู้ที่ได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิพากษ์งานวิจัยที่นำเสนอแบบบรรยายนี้ มีเจตนาเดียวคือ พัฒนาผู้บรรยาย มีหลายประเด็นที่อยากจะหยิบยกมาเล่าสู่กันฟัง เพื่อเป็นบทเรียนสำหรับผู้ต้องการพัฒนาตนเองในการนำงานวิจัยแบบบรรยาย และพัฒนาการทำงานวิจัยไปด้วยพร้อมกัน ผลงานวิจัยที่จะนำมาเสนอผลงานต้องเป็นปัจจุบันไม่เก่าเก็บ โดยทั่วไปแล้วคือไม่เก่าเกินกว่า 3 ปี และไม่ควรแบ่งย่อยเรื่องจนมีเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วน บ่อยครั้งการแบ่งงานวิจัยขึ้นเดียวออกเป็นหลายเรื่องเพื่อให้ได้จำนวนมากเรื่องทำให้เสียความสมบูรณ์ของงาน ทำให้เนื้อหาคุ้ยหายไป

ส่วนที่ผู้เขียนมีส่วนร่วมทุกครั้งสำหรับการประชุมนี้คือ วิพากษ์การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยายของกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่รวมนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ด้วย ซึ่งก็มีความหลากหลายของสาขาวิชา ในบางโอกาสก็ได้เข้าร่วมวิพากษ์การนำเสนอผลงานวิจัยแบบโปสเตอร์ด้วย ในช่วงแรกๆ งานส่วนใหญ่เป็นสาขาวิศวกรรมศาสตร์ เป็นเรื่องจักร ต้องขอบคุณที่ผู้บรรยายหลายๆ ท่านได้ให้ความรู้กับผู้เขียน ให้เข้าใจหลักการทำงานของเครื่องมือ/เครื่องจักร ทำให้สามารถถามคำถามได้ แต่อยากจะอธิบายว่า หลักการนำเสนอ งานการทำงานวิจัย ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์สาขาใด ก็ใช้หลักการเดียวกันทั้งสิ้น เพียงแต่บางครั้งอาจใช้คำอธิบายไม่เหมือนกันเสียทีเดียว ประเด็นที่อยากจะแบ่งปันประสบการณ์จากการวิพากษ์การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย ของการประชุมวิชาการวิจัยระดับชาติประจำปีของ ปชมท. ที่จัดมาแล้ว 8 ครั้ง ในหลายๆ ประเด็นต่อไปนี้

เริ่มตั้งแต่การเตรียมการเรื่องเวลา ผู้บรรยายต้องศึกษาว่า ผู้จัดให้เวลากี่นาทีในการบรรยาย กี่นาทีสำหรับการซักถาม การกำหนดเวลาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บรรยายท่านอื่นได้มีโอกาสนำเสนอผลงานด้วย เพราะ

¹ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Retired researcher, Chiang Mai university

*Corresponding author: e-mail: chaisureeb@gmail.com

เวลามีจำกัด เช่น ช่วงเช้าอาจมีเวลา 1 ชั่วโมง ถ้าการนำเสนอใช้เวลา 15 นาทีต่อท่าน ก็ควรจะได้มีการบรรยาย 4 ท่านเป็นต้น การกำหนดเวลานี้เป็นสากล การประชุมระดับชาติ ระดับนานาชาติ จะกำหนดเวลาให้เสมอ เช่น บรรยาย 10 นาที ชักถาม 5 นาที หรือ บรรยาย 12 นาที ชักถาม 3 นาที เป็นต้น ผู้บรรยายต้องรักษาเวลาอย่างเคร่งครัด เป็นมารยาทที่ดี และเป็นมืออาชีพ จากการสังเกต การรักษาเวลาที่ขึ้นเรื่อยๆ อย่างเห็นได้ชัด สาเหตุที่ทำให้ผู้บรรยายรักษาเวลาไม่ได้คือ ตื่นเต้นมาก และเตรียมมากเกินไป ไม่มีการซ้อมบรรยายและจับเวลามาก่อน ไม่ได้ตระหนักว่าเวลามีเท่าไร และเรื่องที่จะบรรยายมีรายละเอียดมากเกินไป ควรซ้อมบรรยายเพื่อให้แน่ใจว่าจะใช้เวลาบรรยายไม่เกินที่กำหนด หากผู้บรรยายพูดเกินเวลาจะทำให้เสียประโยชน์สำหรับการตอบคำถามและคำแนะนำ รวมถึงการให้คะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิได้ ผู้บรรยายจะต้องตัดสินใจว่าจะพูดอะไรบ้าง ในขณะที่บรรยายหากคิดว่าจะเกินเวลาอาจจะข้าม หรือผ่านสไลด์ใดบ้าง ก็เป็นวิธีหนึ่งที่ทำได้

การแต่งกาย ผู้บรรยายต้องแต่งกายสุภาพ สามารถแต่งเครื่องแบบได้ ประเด็นนี้เท่าที่ผ่านมาไม่มีปัญหา เพราะผู้บรรยายจะเตรียมตัวในส่วนนี้อย่างเรียบร้อยเหมาะสม และสวยงาม

การเตรียมสไลด์ ส่วนนี้มีประเด็นเสนอแนะค่อนข้างมาก อย่างแรกคือชื่อเรื่องต้องตรงกับที่ไว้กับผู้จัดการประชุม เนื้อหาตรงกับชื่อเรื่อง ประเด็นนี้ต้องระวังมาก เพราะเคยมีเรื่องที่บรรยายกับชื่อเรื่องไปกันคนละทาง โดยชื่อเรื่องเป็นการประดิษฐ์เครื่องมือ แต่ที่บรรยายเป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม หากผู้บรรยายไม่ได้เตรียมสไลด์เอง ยิ่งต้องระวังว่าจะต้องพูดอะไรบ้าง องค์ประกอบของเรื่องที่จะบรรยายต้องมีครบถ้วนตามลักษณะงานวิจัย และต้องได้อธิบายที่จะสื่อสาร หมายความว่าเรากำลังจะพูดเรื่องอะไรให้ผู้ฟัง เป็นวิทยาศาสตร์ วิชาการ และเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ เตรียมให้พอดีกับเวลา ในเวลาที่มีจำกัด ต้องตัดสินใจว่าจะพูดอะไร และพูดแค่ไหน เอาแต่สาระสำคัญเท่านั้น ส่วนเนื้อหาที่อยู่บนสไลด์ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องที่บรรยาย ตัวหนังสือควรมีขนาดใหญ่พอที่จะอ่านได้ ไม่มีตัวหนังสือเยอะเกินไป สีของพื้นหลังของสไลด์ และสีของตัวหนังสือ ต้องทำให้อ่านง่าย เห็นชัด ควรหลีกเลี่ยงการใช้สีบางสีที่พอนำเสนอขึ้นจอแล้วอ่านไม่ได้ แนะนำว่าเมื่อทดลองฉายสไลด์ ให้นำในห้องที่มีแสงสว่างพอควร เนื่องจากในบางครั้งห้องที่ใช้จริงอาจไม่มีดีเท่าที่ต้องการ ควรทดสอบว่าอ่านได้หรือไม่ รูปภาพของงานวิจัยจะช่วยอธิบายแทนตัวหนังสือได้มาก การใช้ภาพถ่ายในการนำเสนอควรเป็นภาพที่ถ่ายจริงในการทำงานวิจัยนั้นๆ หากใช้ภาพที่มาจากที่อื่น อาจไม่เหมาะสมเพราะอาจสื่อข้อมูลผิดได้ และอาจเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ด้วย การถ่ายภาพผู้วิจัย (คน) ต้องระมัดระวัง ต้องไม่เปิดเผยตัวตนของผู้วิจัยในทุกกรณี ส่วนนี้เป็นประเด็นจรรยาบรรณที่ผู้วิจัยต้องรักษา ความลับของผู้วิจัย การถ่ายภาพควรไม่ให้เห็นหน้าที่จะทำให้ระบุตัวตนได้ บางครั้งการปิดบังเพียงดวงตาอาจไม่พอ ผู้วิจัยต้องระมัดระวังในจุดนี้ให้มาก

ส่วนใหญ่แล้วผู้จัดการประชุมจะกำหนดให้มีการส่งบทคัดย่อของงานวิจัยที่จะนำเสนอแบบบรรยาย ซึ่งบทคัดย่อมักกำหนดให้เขียน 2 ภาษา คือภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และจะกำหนดความยาวของบทคัดย่อด้วย ซึ่งอาจกำหนดเป็นขนาดของกระดาษ หรือจำนวนคำก็ได้ ในกรณีนี้ ผู้นำเสนอต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพราะหากเขียนเกินความยาวที่กำหนด ผู้จัดจะตัดข้อความที่เกินออก เพื่อให้บทคัดย่อสามารถจัดพิมพ์ลงในพื้นที่ที่ได้จัดไว้แล้วได้ และจะเป็นการตัดส่วนท้ายของบทคัดย่อออก อาจทำให้อ่านไม่ได้เนื้อหาใจความ การเขียนบทคัดย่อ ผู้นำเสนองานต้องเขียนตามรูปแบบที่ผู้จัดกำหนด เช่น มีการกำหนดเนื้อหาที่ต้องเขียน มีตารางได้ไหม มีกราฟได้ไหม มีการอ้างอิงได้ไหม หรือไม่มีการกำหนด โดยทั่วไปแล้ว เขียนหลายย่อหน้าได้ แต่ไม่ควรเกิน 3 ย่อหน้า ไม่มีตาราง ไม่มีกราฟ ไม่มีการอ้างอิง การเขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ ควรเขียนเนื้อหาให้ลึกลับภาษาไทย ใช้ประโยคง่ายๆ ไม่ยาวจนเกินไป มีโครงสร้างของประโยคครบถ้วนตามหลักของภาษา ไม่จำเป็นที่จะต้องแปลคำต่อคำ เพราะอาจทำให้เนื้อหาผิดความหมาย ควรเขียนให้เนื้อหาเรียงตามลำดับเหมือนภาษาไทย ดังนั้นเมื่อมีการเขียนตัวเลข จะปรากฏในสองภาษาเหมือนกัน ผู้เขียนเคยส่งบทคัดย่อสำหรับการประชุมนานาชาติ เขากำหนดให้เขียนแค่ย่อหน้าเดียว และกำหนดด้วยว่าต้องเขียนวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลที่ได้ และสรุป และกำหนดจำนวนคำด้วย ห้ามมีตาราง กราฟ หรืออ้างอิงใดๆ เป็นตัวหนังสือและตัวเลขเท่านั้น ถือว่าเป็นความท้าทายมาก

การจัดเรียงและจัดเนื้อหา การนำเสนองานวิจัยจะมีรูปแบบขององค์ประกอบ และเนื้อหาในแต่ละส่วนจัดแบ่งไว้อย่างชัดเจน ผู้บรรยายต้องจัดเตรียมให้เป็นไปตามนั้น ไม่กระโดดข้ามไปมา ผู้บรรยายเองก็อาจสับสนได้ จัดสัดส่วนในแต่ละหัวข้อให้ดี จะได้ใช้เวลาในแต่ละสไลด์ให้เหมาะสม บรรยายได้จบทันเวลาที่เคยพบเห็นคือ เกินน่ายาวมาก พอถึงบทวิธีดำเนินการ ก็หมดเวลาเสียแล้ว แบบนี้ในบางการประชุมเขาจะให้หยุดพูด แต่ของ ปชมท. ถ้าเกินเวลาจะถูกหักคะแนน และอาจไม่มีเวลาพอสำหรับคำถามหรือข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ จะเสียประโยชน์ที่ควรจะได้ หากเกินเวลามากก็จะต้องยุติ เพื่อให้โอกาสท่านอื่นได้มีโอกาสได้บรรยายบ้างตามกำหนดการ ส่วนนี้อยากให้ผู้บรรยาย ฝึกฝนมากๆ บ่อยๆ จะได้ใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ประโยชน์สูงสุด การจัดเรียงเนื้อหาควรเป็นไปตามรูปแบบดังนี้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้ร่วมวิจัยทุกคน บทนำ วัตถุประสงค์ วิธีการทดลอง ผลการทดลอง วิจัยและสรุปผลการทดลอง ผลกระทบและการนำไปใช้ประโยชน์ กิตติกรรมประกาศ หัวข้อในการบรรยายอาจไม่เหมือนหัวข้อต้นฉบับที่จะส่งตีพิมพ์เลยทีเดียว หัวข้อที่ต้องมีในการส่งผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารจะต้องเป็นไปตามที่วารสารกำหนด ในการเตรียม นอกจากจะจัดสัดส่วนของเรื่องที่จะบรรยายให้อยู่ในเวลาที่ผู้จัดกำหนดแล้ว ควรอ่านบททวนด้วยว่า วัตถุประสงค์ที่เขียนนั้นถูกต้องไหม ส่วนมากที่พบจะเป็นการนำเอาประโยชน์ที่จะนำไปใช้มาใช้มาใส่ไว้ด้วย อีกส่วนที่ควรทบทวนคือ ผลการทดลอง ต้องมีเฉพาะผลการทดลองเท่านั้น ไม่เอาการวิจัยผลการทดลองหรือสรุปมาใส่ไว้ในส่วนนี้ด้วย ถ้าจัดเตรียมเนื้อเรื่องกระชับ ชัดเจน การบรรยายก็จะง่าย อาการตื่นเต้นก็จะลดลง และควบคุมได้

วิธีการทดลอง ต้องอธิบายวิธีการทำการทดลองให้ชัดเจน พร้อมแสดงค่าจำนวนตัวอย่าง จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองควรได้มาจากการคำนวณทางสถิติ สถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ เรื่องเครื่องมือวัดที่ใช้ในการทำวิจัย ไม่ว่าจะเป็นแบบสอบถามหรือเครื่องวัดใดๆ ก็ตามต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ หรือได้รับการตรวจสอบว่าจะวัดได้ถูกต้อง แม่นยำ เช่น แบบสอบถามที่ใช้ ต้องมีการทดสอบว่า วัดได้จริงตามวัตถุประสงค์ หรือ เครื่องวัดความเข้มของแสง ต้องมีการปรับเทียบความถูกต้องของค่าที่ได้กับเครื่องมือมาตรฐาน (มีใบรับรอง) จะได้ว่าค่าที่อ่านได้จากเครื่องวัดความเข้มของแสงที่ใช้ นั้นมีความคลาดเคลื่อนเท่าใด เป็นต้น การทำหลายซ้ำ การวัดซ้ำหลายครั้งมีความจำเป็นในงานวิจัย เพราะจะทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือว่าสามารถทำซ้ำและควรได้ผลแบบเดิม หากทำซ้ำแล้วไม่ได้ผลแบบเดิม อาจเป็นไปได้ว่าผลการทดลองนั้นอาจเกิดขึ้นโดยความบังเอิญ (happen by chance) หากทำหลายซ้ำแล้วมีค่าการกระจายตัวกว้าง แปลว่าการทดลองนั้นอาจมีความไม่แน่นอนที่จะทำซ้ำได้ผลตามการออกแบบ หน่วยวัดต้องแสดงชัดเจน หากมีการวัดค่าตัววัดใดๆ ละเอียดถึงทศนิยมตำแหน่งที่ 2 คือ 0.00 ก็ต้องวัดในลักษณะนี้ทั้งหมดสำหรับตัววัดหนึ่งๆ และจะเป็นการบอกผู้ฟังได้รู้ว่าการวัดมีความละเอียดเท่าใด

ในการทดลองมักมีการกำหนดสถานที่ทำการทดลอง และประชากรที่เข้าร่วมการทดลองหรือให้ข้อมูล หากเป็นการเจาะจงสถานที่ และมีผลกระทบเชิงลบต่อสถานที่ ควรละเว้นการเจาะจงนั้น เช่น อาจใช้คำว่า 3 หมู่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ แทนการเขียนชื่อหมู่บ้าน ควรมีการคำนึงถึงการรักษาความลับ ความเป็นส่วนตัว เช่น แบบสอบถาม จะไม่แสดงข้อมูลรายบุคคลที่มีชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม ควรนำเสนอข้อมูลเชิงกลุ่ม เช่น แบ่งกลุ่มตามเพศ แบ่งตามกลุ่มอายุ แบ่งกลุ่มตามชั้นปีของนักศึกษา เป็นต้น การแบ่งกลุ่มตามอาชีพ หรือการแบ่งกลุ่มตามระดับการศึกษา ในบางกรณีมีความอ่อนไหวมาก ต้องระวังให้มาก ส่วนการทำงานวิจัยที่มีการเก็บข้อมูลจากคนหรือสัตว์ ต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการได้จากคณะกรรมการจริยธรรมก่อนการดำเนินการเสมอ

ในส่วนของผลการทดลอง ต้องแสดงผลให้ครบถ้วนและสอดคล้องกับตัววัดที่แสดงไว้ในวิธีการทดลอง การนำเสนอกราฟ กราฟที่แสดงต้องระวังเรื่อง scale ให้ดี หากจะนำเสนอแบบเปรียบเทียบ scale ต้องเท่ากัน เช่น แกน x มีค่า 1-1000 ต้องเป็น 1-1000 ทุกกราฟ และถ้าเป็น log scale ก็ต้องเป็น log scale เหมือนกัน ในทุกกราฟที่อยู่ในสไลด์เดียวกันเป็นเรื่องเดียวกัน และกำลังนำเสนอเชิงเปรียบเทียบ ต้องเป็นสัดส่วนเดียวกัน กราฟต้องมีการอธิบายแกนต่างๆ และแท่งกราฟหรือรายละเอียดของการนำเสนอต้องมีการนำเสนอผลงานวิจัยด้วยกราฟเป็นความท้าทาย ที่ผู้วิจัยจะเลือกรูปแบบของกราฟ มานำเสนอให้เห็นผลงานให้ชัดเจน สื่อถึงผลที่ได้ชัดเจน กราฟทุกกราฟควรมีหมายเลขกราฟ และมีคำอธิบาย เหมือนกับที่

จะต้องเขียนเวลาส่งต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ เพื่อให้ผู้ฟังตามเนื้อหาของเรื่องได้ทัน คำอธิบายจะทำให้มีความชัดเจน เข้าใจมากขึ้น การใช้สัญลักษณ์เพื่ออธิบาย เช่น * หรือ ** หรือ a หรือ b ควรจัดกลุ่มและใช้สัญลักษณ์ที่มองเห็นความแตกต่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน

การนำเสนอในรูปแบบของตาราง การเขียนหัวเรื่องในตาราง ต้องชัดเจน มีหน่วยให้ชัดเจน ชื่อตารางควรเขียนให้สื่อถึงเนื้อหาในตาราง เมื่อมีการแสดงค่าเฉลี่ยของข้อมูลต้องมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกำกับเสมอ เพื่อให้ผู้ฟังได้รู้ว่าค่าที่แสดงมีการกระจายมากน้อยเพียงใด และต้องมีจำนวนตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ แสดงด้วย ส่วนมากที่พบคือ แสดงค่าเฉลี่ย แต่ไม่แสดงค่าการกระจายของข้อมูล และไม่แสดงค่าจำนวนตัวอย่าง

การสรุปผล ต้องสรุปตามข้อมูลของการทดลองที่ได้ ไม่ใช่สรุปตามที่อยากจะให้เป็น การบอกความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ต้องเป็นไปตามหลักการทางสถิติที่เลือกใช้ ซึ่งควรเลือกสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ตั้งแต่การออกแบบงานวิจัย มีจำนวนตัวอย่างที่เหมาะสม และมีช่วงความเชื่อมั่นที่เหมาะสม ช่วงความเชื่อมั่นในแต่ละวงวิชาการอาจมีความแตกต่างกันได้เล็กน้อย ช่วงความเชื่อมั่นที่เหมาะสมจะให้ผู้ฟังเชื่อว่า ผลการวิจัยนั้นได้ผลดังที่ผู้บรรยายนำเสนอ มีความน่าเชื่อถือของข้อมูล และมีการวิเคราะห์ทางสถิติที่ถูกต้อง จะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพ

การบรรยาย หายใจลึกๆ เพื่อลดความตื่นเต้น ความตื่นเต้นนั้นเป็นเรื่องปกติสำหรับทุกคน ผู้เขียนเองมีโอกาสดำเนินการต่อหน้าผู้คนมาแล้วหลายร้อยครั้ง ก็ยังตื่นเต้นทุกครั้งเมื่อขึ้นบรรยาย บอกตัวเองว่า งานของเรา เราทำเองกับมือ เราจะนำสารมาสู่ผู้ฟัง เราจะเล่าสิ่งที่เราค้นพบให้เพื่อนร่วมอาชีพฟัง และเข้าใจเรื่องที่เราเล่า ใช้ประโยคสั้น เข้าใจง่าย ชัดเจน เรื่องนี้ต้องฝึกฝน ฝึกซ้อม การซ้อมบรรยายช่วยได้ สำหรับผู้เขียน การทบทวนเรื่องที่จะบรรยายไปพร้อมกับสไลด์ที่เตรียม เป็นสิ่งที่ทำเป็นประจำ ช่วยให้การบรรยายของเราอยู่ในช่วงเวลาที่กำหนด และมีเนื้อหาครบถ้วนตามที่ต้องการสื่อสาร หรือเนื้อหาที่ผู้จัดกำหนด หากมีผู้บรรยาย 2 คน ต้องกระชับเวลาให้ได้ เรื่องเดียวบรรยายหลายคน เป็นความเสี่ยงกับการใช้เวลา เพราะเวลามีน้อย เข้าเนื้อหาที่จะบรรยายให้เร็ว ไม่เป็นเยื่อที่สไลด์แรก หรือไม่ใช่เวลากับสไลด์ใดสไลด์หนึ่งนานเกินไป มีสมาธิกับสิ่งที่กำลังบรรยายอยู่ เวทีนี้ช่วยให้สมาชิกทุกท่านเพิ่มพูนประสบการณ์ อยากให้ทุกท่านที่มีงานวิจัยที่อยากจะนำเสนอแบบบรรยายได้มาฝึกฝนกัน

พูดช้าพอประมาณให้เสียงดังฟังชัด ชัดถ้อยชัดคำ ผู้บรรยายที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยกลาง (ภาษากลาง) ในชีวิตประจำวันมักจะต้องปรับตัวเยอะ ท่านที่มาจากทางเหนือก็จะเนิบมาก ใช้เวลามาก ภาษากลางมีสำเนียง ท่านที่มาจากภาคใต้จะพูดเร็วมาก ผู้ฟังอาจตามไม่ทัน ท่านที่มาจากทางอีสานจะเสียงสั้น เรื่องแบบนี้ต้องฝึกฝน เพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้บรรยายนำเสนอ จะเป็นประโยชน์ การพูดภาษาไทยกลางแบบมีสำเนียงไม่ใช่ประเด็น และไม่ต้อกังวล สิ่งที่ควรระวังคือการใช้ภาษา คำที่เป็นภาษาถิ่นต้องเว้น ส่วนที่ต้องพูดทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ผู้บรรยายควรฝึกอ่านออกเสียงให้ชัดและออกเสียงให้ถูก คำศัพท์ที่เป็นศัพท์เฉพาะวิชาชีพสามารถใช้ได้ เพราะจะเป็นคำที่มีความหมายกระชับ หากผู้ฟังไม่เข้าใจแล้วถาม ค่อยอธิบายก็ได้ เพื่อให้การบรรยายไม่สะดุด

งานที่เป็นการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยหรือ R2R ควรได้รับการอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ก่อน เพราะเป็นข้อมูลของราชการ ที่ถูกต้องแล้วควรมีการทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่เป็น R2R ก่อนเพื่อให้มีผู้พิจารณาว่าเหมาะสม ควรทำ องค์กรได้ประโยชน์ และอนุญาตให้ใช้ข้อมูลได้ อย่าลืมนำข้อมูลเป็นของราชการ ไม่ใช่ของส่วนตัว เราเป็นเพียงผู้ปฏิบัติงาน การนำข้อมูลองค์กรบางเรื่องมานำเสนออาจมีผลกระทบต่อองค์กรได้ ควรระวัง การเลือกงานวิจัยที่จะมานำเสนอ หรือจะทำ ควรเป็นการพัฒนางานอย่างแท้จริง ในทุกด้าน เนื่องจากผู้วิจัยเป็นบุคลากรในสถาบันการศึกษา บางท่านมีหน้าที่ช่วยสอน ดังนั้นการพัฒนางานของผู้วิจัยต้องไม่ไปมีผลกระทบต่อภาระการเรียนรู้อันดีของนิสิต นักศึกษา เช่นการสร้างสิ่งประดิษฐ์เพื่อให้ง่ายต่อการทำปฏิบัติการ ให้เสร็จเร็วในเวลา ซึ่งเป็นแนวคิดที่ดีเหมือนจะดี แต่ผลกระทบคือ นิสิต นักศึกษา ขาดโอกาสที่จะรื้อค้นกองวัสดุ เพื่อหาชิ้นส่วนที่ต้องการใช้ได้อย่างถูกต้อง ทักษะส่วนนี้มีความสำคัญมากสำหรับ ช่างไฟฟ้า ช่างกล ช่างเชื่อม การเลือกเรื่องที่จะวิจัยจากงานประจำ ที่เป็นการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยต้องระวังเรื่อง

ข้อมูลที่เปิดเผยได้ หรือเปิดเผยไม่ได้ บางเรื่องเป็นเรื่องอ่อนไหวในหน่วยงาน ไม่ควรเปิดเผยสู่สาธารณะ เช่น ข้อมูลทางการเงิน หรือเลือกเรื่องที่จะทำให้ภาพลักษณ์ขององค์กรเสียหาย หรืองานวิจัยที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ

การตอบคำถาม การถามคำถามจะเกิดขึ้นเมื่อผู้บรรยายพูดจบเรื่องแล้วเท่านั้น ส่วนใหญ่ผู้บรรยายจะรู้สึกว่าคุณไม่ถูกหรืออย่างไร จึงมีคำถาม ต้องเข้าใจก่อนว่า ผู้ฟังไม่ใช่ผู้ทำงานวิจัยนั้น และการบรรยายมีเวลาจำกัด ดังนั้นคำถามจึงเกิดขึ้นได้ การจะตอบคำถามให้ได้ดี ต้องฟังคำถามให้จบก่อน และทบทวนว่าเขาถามว่าอะไร ควรตอบให้กระชับได้ใจความ เพราะเวลามีจำกัดด้วย ถ้าไม่ได้ทำ ต้องตอบว่าไม่ทราบเพราะไม่ได้ทำ บางประเด็นอาจเป็นแนวคิดไปทำเพิ่มในงานวิจัยของเราสมบูรณ์ขึ้น แบบนี้ผู้บรรยายจะได้ประโยชน์ ผู้ฟังที่ถามก็ต้องมีคำถามที่ดี ไม่ถามคำถามที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่บรรยาย และควรเป็นคำถามเชิงสร้างสรรค์ เชิงบวก ที่ผ่านมา สำหรับผู้บรรยาย มีทั้งการฟังคำถามยังไม่จบแล้วรีบตอบ ทำให้ตอบไม่ตรงคำถาม เพราะตื่นเต้นมาก คำถามถามในสิ่งที่ไม่ได้ทำ แต่ตอบคำถามโดยคิดว่าจะเป็นแบบนี้แบบนี้ หรือตอบไม่ตรงคำถาม ส่วนผู้ถามส่วนใหญ่จะเป็นคำถามที่ดี ตรงกับเรื่องที่บรรยาย และมีการแบ่งปันข้อมูล คำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิที่วิพากษ์งานวิจัย จะถามในเชิงวิชาการเป็นหลัก เช่น วัตถุประสงค์ของงานวิจัยกับชื่อเรื่องและเนื้อหาสัมพันธ์กันหรือไม่ สถิติที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ แนะนำเพื่อเพิ่มเติมงานวิจัยให้สมบูรณ์

จากการวิพากษ์การนำเสนอแบบบรรยายในหลายปีที่ผ่านมา ถือได้ว่าพัฒนาการการนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย มีพัฒนาการดีมาก ดีมากขึ้นเรื่อยๆ หลายท่านที่รับฟังคำแนะนำ นำไปปรับปรุงตัวเองและพูดได้ดีขึ้นมาก ผู้เขียนก็ขอแสดงความยินดีกับท่านเหล่านั้น และขอเป็นกำลังใจให้กับท่านที่กำลังเริ่มต้นเก็บเกี่ยวประสบการณ์

สำหรับเกณฑ์การตัดสินรางวัล จะมีการให้คะแนนโดยผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องบรรยาย 2 - 3 ท่าน ส่วนหัวข้อที่จะให้คะแนนก็จะถูกกำหนดไว้แล้ว เช่น สไลด์ เนื้อหาชัดเจน อ่านง่าย ได้ใจความ เนื้อเรื่องดี มีประโยชน์ การใช้ภาษา ชัดเจน เข้าใจง่าย นำเสนอชัดเจน ครบทุกเนื้อหา การตอบคำถาม ชัดเจน การรักษาเวลา บุคลิกท่าทาง ความสุภาพอ่อนน้อม เป็นต้น ในแต่ละส่วนจะมีการกำหนดคะแนนเต็มไว้ซึ่งอาจไม่เท่ากัน ทั้งนี้แล้วการตัดสินให้รางวัลจะเป็นการเห็นพ้องต้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน หากมีหลายห้อง หลายช่วงเวลา คะแนนจะถูกนำมาเปรียบเทียบกันด้วยวิธีทางสถิติ เพื่อหาผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ส่วนใหญ่แล้วจะกำหนดให้มีรางวัล 3 รางวัล ในบางโอกาสผู้จัดการประชุมอาจมีรางวัลชมเชย เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจกับสมาชิกผู้นำเสนอ

ท้ายนี้ ผู้เขียนอยากจะให้ผู้ส่งผลงานวิจัยเข้าร่วมนำเสนอในการประชุมนี้ได้เข้าใจตรงกันว่า งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ที่นำมาเสนอในการประชุมนี้ จะไม่นับเป็นการเผยแพร่ผลงานวิจัย ที่เป็นข้อกำหนดในการจบหลักสูตร เพราะถึงแม้ ปชมท. จะจัดการประชุมระดับชาตินี้เป็นประจำทุกปี แต่การนำเสนองานไม่มี peer review เชิงวิชาการ และเป็นเพียงการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกท่านที่มีงานวิจัยสามารถนำผลงานวิจัยมานำเสนอในการประชุมนี้ได้เท่านั้น หากท่านต้องการส่งผลงานเข้ารับการตีพิมพ์ทางผู้จัดการประชุมจะประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่าท่านสามารถส่งต้นฉบับได้ที่วารสารใดบ้าง ทั้งนี้บทความของท่านยังต้องผ่านการอ่านโดย reviewer ของวารสารนั้นๆ ตามขั้นตอนปกติ ผลงานได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่ สกอ. ยอมรับเท่านั้น จึงจะสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้สำหรับการเผยแพร่วิทยานิพนธ์และการขอตำแหน่ง หวังว่าสิ่งละอันพันละน้อยที่เล่ามานี้ จะมีประโยชน์กับผู้อ่านนำไปทบทวน ปรับปรุงการนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยายในครั้งต่อไป ให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป